

7/21594
G.K 160

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

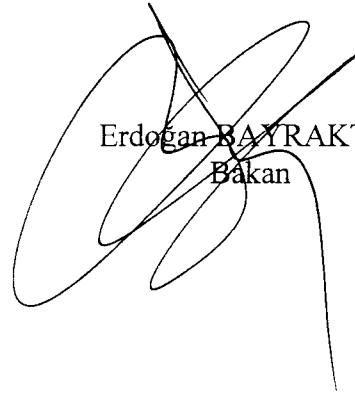
Sayı : 30824082-610 1703
Konu : İzmir Milletvekili
Birgöl AYMANT GÜLER'in
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2013
21 Mayıs 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 25.04.2013 tarihli ve 43452547-120.00-120303 sayılı yazı.

İzmir Milletvekili Birgöl AYMANT GÜLER'in Bakanlığima yönelttiği, TBMM 7/21594 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK :
Cevap Yazısı (3 Sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN BİRGÜL AYMAN GÜLER'İN
TBMM 7/21594 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
AİT SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Gediz Nehri, Kütahya'nın Gediz İlçesi sınırları içinde doğup Uşak, Manisa sınırları içinden geçerek Menemen Ovasından Ege Denizine dökülmektedir. Nehir kat ettiği 386 km boyunca geçtiği tüm yerleşim alanlarının (Kütahya-Gediz ilçesi, Manisa ve 12 ilçe merkezi, İzmir ve 4 ilçe merkezi) evsel ve sanayi atıklarını, tarımsal ilaçlarını ve kimyasal gübrelerini bünyesine getirmektedir.

Nehir toplam 17.500 km²'lik alanı, Türkiye'nin en önemli tarımsal üretim alanı olan Gediz Havzasını etkilemektedir. Gediz Nehrindeki kirliliği önlemek için 2008 yılında "Gediz Havzası İlleri Çevre Koruma Hizmet Birliği" kurulmuştur. Bu birlik Kütahya, Uşak, Manisa ve İzmir olmak üzere 4 ili kapsamaktadır ve birliğin merkezi olarak da Manisa belirlenmiştir. İzmir ili içerisinde evsel, endüstriyel ve tarımsal kirlilik önlemlerinin alınması yönünde yapılan çalışmalara karşın havzanın tümünü kapsayan havza yönetim planının bulunmaması nedeniyle tüm kirlilik İzmir'de özellikle de nehrin Ege Denizine döküldüğü yer olan Menemen Ovasını etkilemektedir.

Menemen Ovası; başta pamuk, üzüm, sebze ve meyve ürünlerinin yetiştirildiği, 7000 çiftçi ailesinin bu ürünlerden geçimini sağladığı çok önemli bir tarım alanıdır. Ekonomik geliri çok yüksek olan, ürünlerinin tümü Ege'ye ve hatta İstanbul'a kadar pazarlanan çilek üretiminin yapıldığı Menemen Ovasıdır. Yine yüksek rekolte ile yapılan pamuk ve üzüm üretiminden çok büyük ekonomik getiri elde edilen ovada yılda iki ya da üç defa ekim yapılmaktadır. Yapılan tarım etkinliğinin su gereksinimi Gediz Nehrinden karşılanmaktadır. Nehirdeki kirlilik tarımı doğrudan etkilemekte, kısa sürede önlem alınmazsa çok büyük kayıplara neden olacaktır. Yine yoğurdu ile meşhur Menemen'de yapılan hayvancılık da bu kirlilikten olumsuz bir şekilde etkilenmektedir. Türkiye'nin en önemli tarım üretim havzası olan Gediz Havzası ve Menemen Ovasının sulama kaynağı olan Gediz Nehrinin kirliliğinin önlenmesi, başta havza insanı olmak üzere stratejik ürünler arasında olan tarımın geleceği ve Ege Denizi için yaşamsal değerdedir. Bu bağlamda;

- 1- Gediz Nehrinde yaşanan kirliliği önlemeye yönelik Bakanlığınızın yapmakta olduğu ya da yapacağı çalışmalar nelerdir?
- 2- Gediz Nehrinin geçtiği yerleşim yerlerinde kirliliğe neden olan evsel, sanayi ve diğer atıkların artıldığı kurulu tesisler var mı? Varsa bunlar ne zaman, nerede ve ne şekilde çalıştırılmaktadır?
- 3- Havzada denetleyici birimler kimlerdir ve bunların yasal yükümlülükleri ne şekildedir? Birimlerin görev, yetki ve sorumluluğu, yaptırım nelerdir?
- 4- Nehirde kirlilikle mücadele amaçlı kontroller hangi tarihten bu yana, ne sürelerde ve hangi birimler tarafından yapılmaktadır? Sonuçlarda kusurlu bulunan kişi ya da kuruluşlara karşı

herhangi bir ceza yaptırımını uygulanmış mıdır? Yapılan işlemlerin sayısı ve uygulanan ceza tutarları nedir?

5- Orman ve Su işleri Bakanı Veysel Eroğlu, “2012 yılı sonunda Gediz Nehrinde balık tutulacağı” ifadesi hafızalarda dururken; nehirde balığın tutulması bir yana görülmemesini nasıl açıklıyorsunuz?

6- Bakanlığınızın nehrin geçtiği yerleşim yerlerindeki başta belediyeler olmak üzere sanayi bölgelerinde arıtma tesisi kurulması konusunda plan-proje, danışmanlık ya da finansman konusunda sağladığı destekler var mıdır? Bunlar Gediz Nehrinin temizlenmesi için yeterli midir? Daha başka neler yapılabilir?

CEVAPLAR:

1- Mülga Çevre ve Orman Bakanlığınca Gediz Havzası Koruma Eylem Planı 2008 yılında tamamlanmış olup, eylem planında Gediz Havzasındaki kirliliğin önlenmesi ve azaltılmasına yönelik gerçekleştirilmesi düşünülen faaliyetler iş takvimine bağlanmış ve bu faaliyetlerden sorumlu kurum ve kuruluşlar belirlenmiştir.

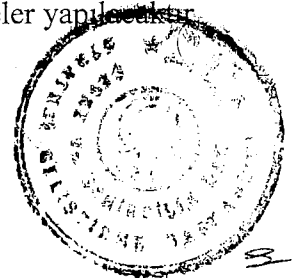
Havza Koruma Eylem Planında Bakanlığımız görev alanına giren hususlar üzerinde çalışmalar devam etmektedir. Bu çerçevede, havzadaki Belediye Başkanlıkları ile Organize Sanayi Bölgelerine ilişkin atık su altyapı tesislerinin; kamulaştırma, uygulama projeleri, ihale, inşaat gibi durumlarındaki gelişmeler ile Katı Atık Birlikleri tarafından düzenli depolama tesislerinin kurulmasına ilişkin yürütülen çalışmalar Bakanlığımızca periyodik olarak izlenmektedir.

Bunlara ilaveten, Gediz Nehrinde kirliliğin önlenmesi için uygulanacak tedbirlere yönelik veri sağlanması amacıyla Bakanlığımızca,

- 2012 yılında “Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Programı (EKİP)” kapsamında Gediz Nehri ve yan kollarında toplam 16 noktada mevsimsel izleme çalışmaları yapılmıştır. Çalışma sonucunda Gediz Nehrinin genel olarak IV. Sınıf su (çok kirli su) kalitesinde olduğu tespit edilmiştir. Çalışma sonunda hazırlanan raporlar önlemlerin alınabilmesi amacıyla ilgili birimlerimize gönderilmiştir. 2013 yılında da izleme çalışmaları devam etmektedir.

- Havzada kirliliğin gerçek zamanlı olarak tespit edilmesi ve gerekli önlemlerin alınabilmesi amacıyla 2012/24 sayılı “Gerçek Zamanlı Uzaktan Atık Su İzleme Sistemi Çalışmalarına Dair Genelge” kapsamında, debisi 10000 m³/gün üzerinde olan arıtma tesislerinin çıkışlarına gerçek zamanlı uzaktan atık su izleme istasyonlarının ve veri işletim sisteminin kurulmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Günümüz itibarıyla İzmir İlinde yer alan toplamda 13 tesisin Bakanlığımız yazılım sistemine entegrasyonu tamamlanmıştır. Tesis atık sularının pH, sıcaklık, çözünmüş oksijen, iletkenlik ve debi değerleri Bakanlığımızca sürekli takip edilmektedir.

- Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme kapsamında Ege Denizinin İzmir İli alanına giren deniz ve kıyı bölgelerinde toplam 12 noktada denizde, geçiş suyunda, kıyı suyunda, sedimanda ve biyotoda fizikokimyasal, kimyasal ve biyolojik izlemeler yapılmaktadır.

2- Havza genelinde belediyelere ait 14 adet faal durumda atık su arıtma tesisi bulunmakta olup, bunlara ilaveten 9 adet inşaat aşamasında ve 9 adet de proje aşamasında olan atık su arıtma tesisi bulunmaktadır. Faal durumda olan atık su arıtma tesisleri, atık su üretildiği sürece çalışmaktadır. Atık su arıtma tesisleri inşaat, proje aşamasında olan ve atık su arıtma tesisi bulunmayan belediyeler, çalışmalarını 2872 sayılı Çevre Kanununun Geçici 4 üncü maddesinde verilen sürelerle göre yürütmektedirler.

3- Bakanlığımız, 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye göre, çevre kirliliğini önleme ve çevre kalitesini iyileştirmeye yönelik her türlü faaliyet ve tesisi denetleme yetkisine sahip olup, bu denetimleri 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında gerçekleştirmektedir.

Gediz Havzasına yönelik yapılan denetim çalışmaları, Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğümüzce, İl Müdürlüklerimizce ve ayrıca Bakanlığımızca yetki devri yapılmış kurumlarca gerçekleştirilmektedir.

4- Bakanlığımızın kurulduğu tarihten bu yana Gediz Nehrinde kirlilikle mücadele amaçlı denetimler gerçekleştirilmekte olup, bu denetimler yoğun aralıklarla planlı, ani ve şikâyet üzerine yapılan denetimler olmak üzere üç ayrı şekilde gerçekleştirilmektedir. Ayrıca havzaya çevresel etkisi olan tesislerden ÇED kararları olanlara merkez ve taşra teşkilatınca ÇED izleme ve kontrol denetimleri yapılmaktadır.

2012 yılı içerisinde Gediz Havzasında;

- Manisa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz toplam 543 adet denetim gerçekleştirmiş olup, 15 tesise toplam 822.766 TL idari para cezası uygulamıştır.

- İzmir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz toplam 37 adet denetim gerçekleştirmiş olup, 7 tesise toplam 241.881 TL idari para cezası uygulamıştır.

- Uşak Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz toplam 7 adet denetim gerçekleştirmiş olup, 6 tesise toplam 90.614 TL idari para cezası uygulamıştır.

- Kütahya Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz toplam 5 adet denetim gerçekleştirmiş olup, idari para cezası uygulamamıştır.

5- Konu hakkında Orman ve Su İşleri Bakanlığından bilgi alınmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

6- Bakanlığımızca belediyelere atık su arıtma tesisleri ve kanalizasyon sistemlerinin kurulumu için hibe şeklinde nakdi yardımlar yapılmaktadır. Gediz Havzasında yer alan belediyelere 2009-2013 yılları arasında 14.130.958 TL nakdi yardım yapılmıştır.

